

Asia: VN/25102/2023

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida Lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite 1), sen säännökohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta Lupa- ja valvontavirastosta (liite 6) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännökohtaisiin perusteluihin. Kommentit Lupa- ja valvontavirastoa koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä. Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Lupa- ja valvontavirastolla, jolle kuuluu laajasti myös toimialan valvontavastuita, tulisi olla joko säädöksessä tai erillisellä asetuksella säädettyä tehtävä tutkia harkintansa mukaan toimialoillaan sattuneet tapahtumat ja niiden vaaratilanteet, ja näin oppia tapahtumista ja tehdä korjaavia toimenpiteitä sekä edistää turvallisuutta, turvallisia toimintatapoja ja turvallisuusajattelua toimialalla. Tapahtumalla tarkoitetaan tilannetta, joka aiheuttaa henkilön kuoleman tai vammautumisen, tai aiheuttaa vahinkoa ympäristölle tai omaisuudelle sekä vaaratilanne, joka olisi voinut aiheuttaa vastaavan tilanteen.

Onnettomuustutkintakeskus on turvallisuustutkinnassaan Vaarallisen aineen aiheuttama asukkaan kuolema hoivakodissa Etelä-Savossa marraskuussa 2022 (T2022-02) toistanut ja laajentanut aiempaa suositustaan, jonka mukaisesti:

"Sosiaali- ja terveysministeriö huolehtii, että sosiaali- ja terveydenhuoltoon kehitetään tiedonkeruu- ja -jakojärjestelmä. Sen avulla kaikista vakavasti asiakas- ja potilasturvallisuutta vaarantaneista tapahtumista kerätään oleelliset tiedot ja muodostetaan ja julkaistaan turvallisuuden parantamisen kannalta olennaiset johtopäätökset koko toimialan hyödyksi. "

Suosituksen perusteluissa todetaan, että sosiaali- ja terveydenhuollon onnettomuuksista, vakavista vaaratilanteista ja poikkeamista voidaan oppia. Niiden perusteella voidaan kehittää asiakas- ja potilasturvallisuutta edistäviä toimintatapoja.

Suositus on annettu Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin tietojärjestelmähäiriöiden tutkinnassa koskien pelkästään terveydenhuoltoa. Tutkinnassa T2022-02 suositus on laajennettu koskemaan myös sosiaalihuoltoa ja asiakasturvallisuutta.

Onnettomuustutkintakeskus selvitti huhtikuussa 2023 tapahtunutta lääkeampullin vaihtumisesta johtunutta lääkitysvirhettä. Selvityksen turvallisuushavaintona todettiin, että kaikista lääkitysvirheistä tulisi tehdä haittatapahtumailmoitus ja ne tulisi tutkia, jotta niistä voidaan oppia. Lääkitysvirheiden tutkinnasta saatava oppi turvallisuusriskien tunnistamiseksi sekä lääkkeitä hoitoprosessin päivittämiseksi tulisi levitä koko toimialalla.

Yhteenvedona: Vakavista tapahtumista ja -vaaratilanteista sekä poikkeamista ja läheltä-piti -tapauksista voidaan oppia kaikilla toimialoilla.

Luku 2 Organisaatio (4 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

ei kommentoitavaa

Luku 3 Johtaminen (5-8 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

ei kommentoitavaa

Luku 4 Ohjaus (9-12 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

ei kommentoitavaa

Luku 5 Viraston erinäisiä tehtäviä koskevat säännökset (13-16 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

ei kommentoitavaa

Luku 6 Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset (17-21 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

ei kommentoitavaa

Luku 7 Erinäiset säännökset (22-29 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

ei kommentoitavaa

Luku 8 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (30-36 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

ei kommentoitavaa

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

ei kommentoitavaa

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

ei kommentoitavaa

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

ei kommentoitavaa

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

ei kommentoitavaa

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

ei kommentoitavaa

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

ei kommentoitavaa

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

ei kommentoitavaa

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

ei kommentoitavaa

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

ei kommentoitavaa

Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta

Kommenttinne asetuksesta

ei kommentoitavaa

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaa lakiehdotusta (liite 2) ja sen säännöskohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta (liite 7) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin. Kommentit elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä sekä muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Ei

Luku 1 Elinvoimakeskuksia koskevat yleiset säännökset (1-5 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen (6-12 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Kehittämisen- ja hallintokeskusta koskevat säännökset (13-19 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 4 Elinvoimakeskuksia sekä kehittämissä- ja hallintokeskusta koskevat erinäiset säännökset (20-25 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 5 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (27-30 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

1 § Elinvoimakeskusten nimet, toimialueet ja päätoimipaikat

Kommenttinne tästä pykälästä

-

2 § Elinvoimakeskusten organisaatio

Kommenttinne tästä pykälästä

-

3-13 § Elinvoimakeskusten toimialueet eräissä tehtävissä (keskitetyt tehtävät)

Kommenttinne näistä pykäläistä

-

Muut mahdolliset huomiot asetuksesta

Kommenttinne

-

Kohta 3. Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite3) ja sen säännöskohtaisia perusteluja sekä sen yleisperusteluita ja muita lukuja hallituksen esityksessä liittyen Ahvenanmaan valtionvirastoon (liite 4) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihinKommentit yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä B osuuteen.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Ilmoitusvelvollisuus:

Turvallisuustutkintalain (525/2011) ilmoitusvelvollisuuden mukaisesti viranomaisen tulee viipymättä ilmoittaa Onnettomuustutkintakeskukselle tapahtumasta, joka ilmoittajan arvion mukaan voi tulla tutkittavaksi turvallisuustutkintalain mukaisesti.

Onnettomuustutkintakeskuksella on velvollisuus EU säädösten perusteella tutkia Ahvenanmaan alueella ilmailussa ja meriliikenteessä syntyneet vakavat tapahtumat ja niiden vaaratilanteet. Onnettomuustutkintakeskus voi lievemmissä tapauksissa harkintansa mukaan käynnistää turvallisuustutkinnan, jos katsoo, että tutkinnalla on savutettavissa merkityksellistä turvallisuustietoa turvallisuuden edistämiseksi.

Turvallisuustutkintalain 16 §:ään ja sen toiseen momenttiin tulisi siten lisätä erillisenä kohtana myös Ahvenanmaan valtionvirasto.

Turvallisuustutkinta Ahvenanmaalla:

Suuronnettomuuksien, pois lukien ilmailun ja merenkulun suuronnettomuudet, muiden onnettomuuksien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvissä tapahtumissa Onnettomuustutkintakeskus esittää säädöksessä täsmennettäväksi, että turvallisuustutkinnan toimivalta olisi kaiken kattava myös Ahvenanmaalla ja siitä vastaisi Onnettomuustutkintakeskus. Ilmailussa ja merenkulussa syntyneiden tapahtumien tutkinnallinen toimivalta on EU -säädösten perusteella Onnettomuustutkintakeskuksella.

Onnettomuustutkintakeskus teki tutkinnan ambulanssihelikopterin onnettomuudesta Ahvenanmaalla 12.2.2022. Lentotoimintaan ja sairaankuljetukseen annettujen suositusten lisäksi tutkintaryhmä totesi muita asiakokonaisuuksia, jotka tulisi huomioida. Tutkinnassa annettiin muun muassa suosituksina Maakuntahallitukselle ryhtyä lain vaatimiin valvonnan ja ohjauksen toimiin, joilla varmistetaan kuntien pelastustoimien varautuminen suuronnettomuuksiin ja pelastustoimien sujuminen kahden eri pelastusalueen välillä huomioiden maakunnan alueella oleskelevien ihmisten tarpeet onnettomuustilanteissa. Lisäksi suositettiin Maakuntahallitusta ryhtymään toimiin, joilla varmistetaan hätäpaikannuksen ja 112 Suomi -sovelluksen toiminta maakunnan alueella hätäpuheluiden yhteydessä.

Tutkinta osoittaa, että riippumaton ja itsenäinen turvallisuustutkinta kehittää ja edistää yleistä turvallisuutta myös Ahvenanmaalla. Tärkeää olisi, että myös muiden onnettomuuksien (tulipalot, räjähdykset, sortumat, teollisuusonnettomuudet, jne.) sekä sosiaali- ja terveydenhuollon potilas- ja asiakas-turvallisuuteen liittyvät tapahtumat selvitettäisiin riippumattoman ja itsenäisen Onnettomuustutkintakeskuksen toimesta kuten muualla Suomessa.

Luku 2 Ahvenanmaan valtionviraston ohjaus (5-6 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

ei kommentoitavaa

Luku 3 Johtaminen (7-11 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

ei kommentoitavaa

Luku 4 Erinäiset säännökset (12-14 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

ei kommentoitavaa

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

ei kommentoitavaa

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

ei kommentoitavaa

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

ei kommentoitavaa

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

ei kommentoitavaa

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

ei kommentoitavaa

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

ei kommentoitavaa

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

ei kommentoitavaa

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

ei kommentoitavaa

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

ei kommentoitavaa

B HALLITUKSEN ESITYSLUONNOSTA KOSKEVAT MUUT MAHDOLLISET HUOMIOT

Onko teillä kommentoitavaa B osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä C osuuteen.

Kyllä (vastauskenttä aukeaa, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta.

Toimivaltasuhteet:

Valtioneuvoston asettamassa poikkeuksellisen tapahtuman tutkinnassa 'Koronaepidemian ensimmäinen vaihe Suomessa vuonna 2020' on annettu oikeusministeriölle suositus valmistella

lainsäädäntökehikko, jossa valtio-neuvosto pystyy laajassa kriisissä ohjaamaan aluehallintovirastoja ja kuntia yhdenmukaisiin ja nopeisiin, mutta kuitenkin alueelliset erityispiirteet huomioon ottaviin toimenpiteisiin.

Esitetty aluehallintouudistus todennäköisesti selkeyttää toimivaltasuhteita ja mahdollistaa sujuvammat ja yhdenmukaiset toimenpiteet ympäri Suomea. Seuraava kriisitilanne osoittaa järjestelmän toimivuuden.

Varautuminen:

Aluehallintouudistuksen valmistelutyössä on kirjattu, että uudistuksen tavoitteena on myös varmistaa varautumisvastuiden aukoton toteutuminen ja parantaa hallinnon resilienssiä. Koronaepidemian ensimmäisen vaiheen yhdessä suosituksessa korostettiin valtionhallinnon, alueiden ja kuntien yhteistä toimintoa, jossa säännöllisesti tarkastellaan muun muassa auditointien avulla varautumisen tilaa ja tuetaan organisaatioita varautumistyössä.

Lupa- ja valvontavirasto kykenee todennäköisesti valtakunnallisena keskusvirastona ottamaan varautumisesta kokonaisuudessaan selkeämmän roolin.

”Yhden luukun periaate”:

Useissa turvallisuustutkinnoissa Onnettomuustutkintakeskus on antanut suosituksia, joissa kohteina ovat Valvira ja aluehallintovirasto yhdessä/yhteistyössä. Esimerkkeinä: Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto kehittää yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien omavalvontasuunnitelmaa koskevia ohjeita, sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa yhteistyössä aluehallintovirastojen kanssa hyvinvointialueita varmistamaan, että kotihoidossa on kattavat toimintamallit erityistilanteisiin ja aluehallintovirastot sekä Valvira varmistavat, että yksityisillä ja julkisilla sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköillä on toimintamalli, resurssit ja suunnitelma kiinteistön pitkäjänteistä ylläpitoa varten.

Aluehallintouudistus todennäköisesti yhtenäistää ja tehostaa niin turvallisuussuositusten kuin muiden valvonnassa todettujen hyvien käytänteiden leviämistä ja toteutumista yhtäläisesti kaikkialla Suomessa.

**C HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEN SISÄLTÄMÄT MUUT LAKIEHDOTUKSET,
JOILLA TOTEUTETAAN UUDISTUKSEN EDELLYTTÄMÄT TEHTÄVÄSIIRROT LUPA- JA
VALVONTAVIRASTOLLE, ELINVOIMAKESKUKSILLE, KEHITTÄMIS- JA
HALLINTOKESKUKSELLE SEKÄ MUILLE VIRASTOILLE**

Onko teillä kommentoitavaa C osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä D osuuteen.

Ei

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.1

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Oikeusministeriö, 39 lakiehdotusta, luku 7.2

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sisäministeriö, 10 lakiehdotusta, luku 7.3

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.4

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Valtiovarainministeriö, 18 lakiehdotusta, luku 7.5

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 24 lakiehdotusta, luku 7.6

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 68 lakiehdotusta, luku 7.7

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Liikenne- ja viestintäministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 7.8

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 31 lakiehdotusta, luku 7.9

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 52 lakiehdotusta, luku 7.10

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Ympäristöministeriö, 25 lakiehdotusta, luku 7.11

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

D TIIVISTELMÄ LAUSUNNON PÄÄHUOMIOISTA

Pyydämme esittämään lausunnon päähuomiot tässä tiivistetysti (suositus enintään 4500 merkkiä)

Esitys aluehallinnon uudistamisesta selkeyttää turvallisuussuositusten kohdentamista ja sitä kautta niin positiivista turvallisuuskulttuuria kuin yhteiskunnan resilienssiä, kun tapahtumista opitaan ja viedään hyviä käytänteitä laajasti koko hallintoon ja yhteiskuntaan.

Onnettomuustutkintakeskus on huolissaan Ahvenanmaan riippumattomasta turvallisuustutkinnasta sosiaali- ja terveydenhuollon-, muiden onnettomuuksien ja niihin liittyvien suuronnettomuuksien tai niiden vaaratilanteiden tapauksista.

Kokko Kurt
Onnettomuustutkintakeskus

Jokinen Suvi
Onnettomuustutkintakeskus